

Nr 3035 DGS

**Rozporządzenie Senatu Rządzącego
Wolnego Miasta Krakowa
z dnia 29 sierpnia 1816 r.**

Urządzenie Ksiąg ludności

**Dziennik Rozporządzeń Rządowych Wolnego, Niepodległego
i Ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu z 1816 r.**

My, Prezes i senatorowie Wolnego, Niepodległego
i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Zmieniając rozporządzenie zeszłego rządu dekretami królewskimi w Warszawie na dniu 24 grudnia 1807 r. i w Dreźnie na dniu 18 stycznia 1810 r. objawione; w sposób, aby do teraźniejszego wewnętrznego podziału Kraju i Organizacji Władz zastosowane być mogły, stanowimy co następuje.

Art. 1.

W każdej gminie miasta Krakowa i w każdej wsi lub miasteczku w Okręgu sporządzona będzie Księga ludności wszystkich osób w niej mieszkających.

[hasła: księga ludności, gmina miejska, miasto Kraków, Okręg Krakowski]

Art. 2.

W gminach miasta Krakowa i w Jego Okręgu wójt osobiście takowe Księgi sporządzać będą.

[hasła: księga ludności, wójt gminy, miasto Kraków, Okręg Krakowski]

Art. 3.

W Księdze ludności zapisanymi być powinny osoby obojej płci, z wyszczególnieniem jej imienia, nazwiska i wieku, miejsca ostatniego zamieszkania, postanowienia, stanu, sposobu utrzymania się i religii.

[hasła: księga ludności, dane osobowe, miejsce zamieszkania, wyznanie religijne, sposób zarobkowania]

Art. 4.

Księgi ludności przez wójtów miasta Krakowa i wójtów w Okręgu w podwójnych egzemplarzach sporządzone być mają, z których jeden w aktach wójtów pozostaną, drugie zaś w gminach miasta Krakowa Policji Pośredniej, a w Okręgu zastępcom wójtów gminnych zostaną przesłanymi.

[hasła: księga ludności, wójt gminy, miasto Kraków, Okręg Krakowski, Urząd Policji Pośredniej]

Art. 5.

A że tak Policja Pośrednia, jak i wójci gmin wiejskich mieć powinni wiadomość o odmianach wydarzających się przez przenoszenie się mieszkańców, wójci przeto w gminach miejskich Policji Pośredniej, zastępcy wójtów zaś w Okręgu swoim respective wójtom gminy o wszystkich wydarzających się odmianach donosić będą, a ci w nadesłaną sobie Księgę ludności wciągać.

[hasła: księga ludności, wójt gminy, miasto Kraków, Okręg Krakowski, Urząd Policji Pośredniej]

Art. 6.

Urzednicy aktów stanu cywilnego, aż do zaprowadzenia nowych kodeksów obowiązani są respective wójtom lub ich zastępcom, dwa razy do roku, to jest w styczniu i lipcu donieść o każdej nowo narodzonej lub zmarłej osobie, tudzież o każdej zaślubionej parze, z dokładnym wyszczególnieniem ich imion, nazwisk i zamieszkania, a to końcem postawienia w stanie rzeczonych wójtów i ich zastępców w Okręgu, aby woli powyższego artykułu zadosyć uczynili.

[hasła: księga ludności, wójt gminy, urzędnik stanu cywilnego, dane osobowe]

Art. 7.

Wójci gmin w mieście Krakowie i w Okręgu odpowiedzialnymi są za niedokładne Księgi ludności swej gminy wsi lub miasteczka sporządzenie, też utrzymywanie i regularne urzędów i Policji Pośredniej w mieście Krakowie, tak jak zastępcy wójtów wójtom gmin wiejskich w Okręgu, odmian wydarzających się przesyłanie.

[hasła: księga ludności, wójt gminy, miasto Kraków, Okręg Krakowski, Urząd Policji Pośredniej]

Art. 8.

Żaden mieszkaniec zaciągnięty w Księgę ludności nie może porzucać zamieszkania swego i przenosić się w inne miejsce, bez opowiedzenia się w gminach miasta Krakowa właścicielowi domu, który donieść o tym zaraz powinien swemu wójtowi gminnemu, w Okręgu zaś respective swoim zastępcom wójtów, i bez zyskania na piśmie od ostatnich zaświadczenia.

[hasła: księga ludności, wójt gminy, miasto Kraków, Okręg Krakowski, miejsce zamieszkania]

Art. 9.

Włościanie oprócz tego opowiedzieć się powinni właścicielom gruntów, tymże oddać własność gruntową, załogi, i uiścić się z obowiązków inwentarskich, dla zyskania zakwitowania, które służyć im będzie do otrzymania świadectwa od zastępców wójtów do wolnego przeniesienia się.

[hasła: ludność chłopska, załoga, inwentarz, zastępca wójta]

Art. 10.

Wójci gmin miasta Krakowa wydają zaświadczenia do przeniesienia się w Okręg. Wójci gmin wiejskich do przeniesienia się z gminy jednej do drugiej, lub z jednej wsi do drugiej, gdy te w jednej gminie są położone; w każdym zaś razie, czy to za doniesieniem sobie uczynionym przez właścicieli domów wedle artykułu 8, czyli za wydaniem zaświadczeń o przenoszących się, powinni donosić tamecznym wójtom lub ich zastępcom.

[hasła: wójt gminy, miasto Kraków, Okręg Krakowski, miejsce zamieszkania, zmiana miejsca zamieszkania]

Art. 11.

Gdyby wójt zaświadczenie wydać trudnił, na ten czas żądający go uda się do Wydziału Spraw Wewnętrznych.

[hasła: wójt gminy, Wydział Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości]

Art. 12.

W każdym przypadku wynoszący się z gminy lub wsi, z Księgi ludności tejże gminy lub wsi przez wójta lub zastępcę wójta wymazanym być powinien, z dołożeniem w uwadze, do której gminy miasteczka lub wsi wyniósł się.

[hasła: księga ludności, wójt gminy, zmiana miejsca zamieszkania]

Art. 13.

Zaświadczenia przenoszącym się z miejsca na miejsce, w Okręgu lub z gminy miejskiej do okręgowej, i przeciwnie wydawane, wyszczególniać powinny, tak głównych osób jak ich rodziny, imiona, nazwiska, wiek, miejsce urodzenia, miejsce dotychczasowego zamieszkania, ich religię, stan, profesję, rzemiosło i sposób utrzymania się, z wyrażeniem gminy, miasteczka i wsi, do której wyprowadzają się.

[hasła: Okręg Krakowski, dane osobowe, miejsce zamieszkania, wyznanie religijne, zawód, sposób zarobkowania]

Art. 14.

Mieszkaniec z miejsca do miejsca przenoszący się, w gminie, miasteczku lub wsi do zamieszkania od siebie obranej przez wójta lub zastępcę wójta do Księgi ludności wpisanym być powinien, wójt jednak ani zastępca wójta nie może dopóty ani do Księgi ludności przybyłego mieszkańca zapisać, ani mieszkania przybyłemu w tej gminie, miasteczku lub wsi dozwolić, dopóki przybywający mieszkaniec nie złoży przed nim zaświadczenia artykułem 10 przepisanego. Od czego jednak wyjątkami są przenoszący się z gminy jednej do drugiej w mieście Krakowie, wedle obmowy artykułu 8, tych bowiem na zameldowaniu dokładnym przez właścicieli domów wójci gmin w Księgi ludności wciągać będą.

[hasła: księga ludności, wójt gminy, zmiana miejsca zamieszkania]

Art. 15.

Ani wójt ani zastępca wójta zwłoczyć nie może wyprowadzenia się mieszkańcom z jednego na drugie miejsce, lecz opowiadającym się i żądającym natychmiast i bezpłatnie przepisane zaświadczenie wydać powinien, pod karą dla wójta 30 złp a dla zastępcy 10 złp, wyjąwszy gdyby żądający tegoż włościanin nie okazywał artykułem 9 wzmiankowanego zakwitowania.

[hasła: wójt gminy, zaświadczenie, zmiana miejsca zamieszkania, kara pieniężna]

Art. 16.

W razie gdyby właściciel gruntu trudnił wydanie zakwitowania, pomimo iż włościanin z należytości od niego przypadających uiścił się, wójt gminy spieszenie

rozpoznać powinien powody zatrzymania i Wydziałowi Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości spór ten po rozstrzygnięciu odesłać.

[hasła: wójt gminy, zaświadczenie, Wydział Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości]

Art. 17.

Jeżeli z jednej strony dozwolono jest każdemu wolne z miejsca na miejsce przeprowadzenia się, tak z drugiej strony nie może uniknąć surowych kar ten, który samowolnie bez opowiedzenia się i zachowania porządku powyższymi artykułami przepisanego, opuszcza miejsce zamieszkania i przenosi się na inne.

[hasła: zmiana miejsca zamieszkania, kary administracyjne]

Art. 18.

Dlaczego stanowi się, iż każdy bez przepisanych formalności opuszczający miejsce zamieszkania swego ukaranym zostanie karą pieniężną 30 złp lub jednotygodniowym aresztem.

[hasła: zmiana miejsca zamieszkania, kara pieniężna, areszt]

Art. 19.

Każdy przyjmujący na mieszkanie do domu swego człowieka, z rodziną lub bez rodziny, niezameldowawszy go właściwemu wójtowi w mieście Krakowie, i zastępcy wójta w Okręgu, ukarany zostanie karą 6 złp lub jednotygodniowym aresztem, równej karze ulegnie mieszkaniec domu w mieście Krakowie, gdy nie doniesie wójtowi o wyprowadzeniu się mieszkańca w inne miejsce.

[hasła: wójt gminy, miasto Kraków, Okręg Krakowski, obowiązek meldunkowy, kara pieniężna, areszt]

Art. 20.

Gdy zaś człowiek nowo do miasta Krakowa z Okręgu i przeciwnie, lub też z innej wsi lub miasteczka i gminy wiejskiej przybyły, przez właściciela domu wójtowi lub zastępcy wójta zameldowany zostanie, a zaświadczenia przyzwoitego złożyć nie będzie w stanie, takowego wójt lub zastępca wójta za poprzednim przez siebie wywodu słownego sporządzeniem pod pewną strażą do właściwej gminy, miasteczka lub wsi odeśle, a urzędnik owego miejsca, z którego człowiek wyszedł odebrawszy onego, jeżeli jest wójtem gminy sam, jeżeli zaś zastępcą wójta do wójta gminy, dla wskazania nań kar artykułem 18 przepisanych odeśle.

[hasła: wójt gminy, miasto Kraków, Okręg Krakowski, obowiązek meldunkowy, kara pieniężna, areszt, wydalenie z Wolnego Miasta Krakowa]

Art. 21.

Nie mogą być pod artykuł 20 podciągnięci ci, którzy nie opuszczając swego zamieszkania, dla swych lub im zleconych interesów odbywają podróż, i dla ich załatwienia czas niejaki pozostać muszą, takowi bowiem co do swego czasowego pobytu miejscowej policji podlegają i też przez właścicieli domów podług trwających przepisów policyjnych meldowanymi być powinni.

[hasła: obowiązek meldunkowy, miejsce zamieszkania, podróż służbowa, przepisy policyjne]

Art. 22.

Sołtysi i urzędnicy wszyscy po wsiach odpowiedzialnymi są swym zastępcom wójtów za niedonoszenie o każdym przybyłym z obcego miejsca mieszkańcu, i za przekonaniem o niedopełnieniu tego ulegną karze jednotygodniowego aresztu.

[hasła: zastępca wójta, sołtys wsi, obowiązek meldunkowy, areszt]

Art. 23.

Każdy przybywający z obcego Kraju cudzoziemiec, i życzący sobie osiąść w tym Kraju, jeżeli pozostanie w mieście Krakowie, winien się zameldować w Wydziale Policji i otrzymać od tegoż Wydziału świadectwo, za którym wciągniętym zostanie w Księgę ludności tej gminy, w której przemieszkować pragnie; jeżeli zaś w Okręgu, zameldować się winien jest zastępcy wójta, ten zaś o przybyciu jego właściwej gminy wójtowi raport uczyni.

[hasła: Wydział Policji i Milicji, cudzoziemcy, księga ludności, miasto Kraków, Okręg Krakowski, obowiązek meldunkowy]

Art. 24.

Wójci gmin w mieście Krakowie a zastępcy wójtów w Okręgu odbierać, będą od przybywających z obcego miejsca z Kraju lub z zagranicy zaświadczenia, i takowe w aktach swych zachowają.

[hasła: wójt gminy, miasto Kraków, Okręg Krakowski]

Art. 25.

Wykonanie i dopilnowanie niniejszego postanowienia Wydziałom Spraw Wewnętrznych i Policji polecamy.

[hasła: Wydział Policji i Milicji, Wydział Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości]

Działo się na posiedzeniu Senatu dnia 29 sierpnia 1816 r.

[Podpisy] Wodzicki, Mieroszewski – Sekretarz Generalny Senatu.